

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

МИЛАН ДЕДИНАЦ
(1902 - 1966)

Каталог изложбе

НОВИ САД, 2002

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

КАТАЛОЗИ ИЗЛОЖБИ

79

АУТОРИ КАТАЛОГА И ИЗЛОЖБЕ

Ксенија Светличкић и Слађана Субашић

Библиотека Матице српске приредила је изложбу поводом стогодишњице рођења песника Милана Дединца. Изложба је отворена од 16. децембра 2002. године до 15. јануара 2003. године у витринама испред свечане сале Матице српске, а коришћена је грађа из збирки БМС. Испод сваке каталошке јединице уписане су сигнатуре.

Један од песника које ја највише волим и које читам увек, са све већим уживањем и са све више разумевања, јесте Милан Дединац. Извесне ствари које је он написао ушле су потпуно у мој живот као неке од народних песама које ми сачињавају један велики део детињства.(...)

Он је свакако први код нас који је успео да дође до једне апсолутне чистоће изражаја, до једне такве простоте саопштавања, да у први мах личи само на лирски тон и тек после више читања почиње деловати својим смислом.

Растко Петровић, 1924

Милан Дединац је песник испаштања. Он се указује, у перспективи својих песама *Јавна птица* (1926) и *Један човек на прозору* (1937), али и у перспективи основног свог душевног искуства уопште, као заточеник космоса трпљења и страдања: бити Дединац, то значи бити апокалиптички, увек између "космичких помрачења" и "Месечевих либрација", у испаштању које се налази у свему, у духу, у језику, у стиховима, у руци што пише стихове, у сопственој кожи, у Сунцу, мору, дисању, звездама, у колоплету страха што се ту рађа и што иде, понекада, - и онда кад му се супротставља жеља за коректно написаном реченицом, - до самога руба безумља.

Радомир Константиновић, 1983

Од свих писаца надреалиста, са којима сам одржавао контакте док се у насталим књижевним споровима моји односи са њима нису сасвим развргли, са Миланом Дединцем сам био најприснији и највише сам га као сабеседника ценио. И као песника, мада ми, иначе, поезија није била најмилија грана књижевности, па сам био спреман да се приклоним Сартровом схватању да је ређање речи у стихове у двадесетом веку помало детињаст посао. Цео надреалистички покрет чинио ми се неозбиљном игром размажене богаташке деце која су се, пошто су се вратила из Француске и париских, великоварошких прилика, згадили над примитивним, простачким, београдским провинцијским менталитетом, па су желећи да збуне домаће малограђане и конзервативне, патријархалне умове, заошиљала страну. Још пре рата имао сам прилике да упознам тадање њихове публикације: *Путеве, Сведочанства, Немогуће, Надреализам данас и овде*. Површно сам познавао рану Дединчеву поезију: *Зорила и Ноћила, Јавну птицу и Једног човека на прозору*, а врло присно доциније: *Песме из дневника заробљеника број 60211 и Од немила до недрага*. Од ових песама неке стихове прочитао сам још у рукопису што је за неповерљивог Дединца био изузетан гест пријатељства и акт поверења, да не кажем и почитовања.

Ерих Кош, 1990

Слову надреализма се Милан Дединац није, као неки други, декларативно ни патетично заклинао на верност, нити је, као ја, у годинама двадесетим и тридесетим овог века, у њему гледао једини поуздани путоказ и праву маршруту, али је ето, баш он, за разлику од неких других, до краја, можда донекле и нехотично, остао у суштини духу надреализма веран, јер је остао веран поезији. Веран поезији као мало ко други, каткад ми се чини да бих могао рећи, мислећи на своје савременике и суседе: као нико други. Чувао је поезију као зеницу ока свог, бистру и прозачну. Чувао је и сачувао *непомућену чистоту свог односа према поезији* као кап росе на длану.

Марко Ристић, 1966

Јавна птица (...) је цео један живот, глечер и углевље, што оставља грдне ране, али и неупоредиве цртеже.

Једна анегдота, која има снагу документа, допустила ми је, у колико је то могућно, да уђем у тајну Дединчевог стварања. Наслов књиге, где ће многи тражити елегантну промућурност, била је дошанута песнику једне летње вечери у Кнез Михаиловој, и тај глас чија је боја била људска, али чији правац нисмо могли да откријемо (ја сам био с њим), наметнуо се песнику свом фаталношћу, коју је он сигурно уносио у цело своје писање, и то је не мала заслуга Милана Дединца што је претпоставио вољу случаја своме укусу, за који, с друге стране, знамо да није безначајан.

Каква ће бити литературна судбина ове књиге, потпуно ме оставља хладним. Нека се други о томе старају. За мене и оне који ће доћи ова ће књига остати као најдуховнији и највернији документ једног песничког живота.

Душан Матић, 1927

Један од најзначајнијих поетских прилога јунског броја *Књижевности* је песничка ритмована проза Милана Дединца, прошарана стиховима, *Позив на путовање*.

Дединац је био запажен још својим првим песмама, нарочито оним из часописа *Сведочанства*. Њихова атмосфера биле су кише, траве, расути путеви у пољу, скичање псета у ноћи, обраћање сестри и мајци, и томе слично.

На основу те болећивости према људима, животињама и стварима Растко Петровић га је назвао словенским песником (имајући ваљда у виду само једну словенску особину: душевност). Касније, Дединац напушта ту линију и узима надреалистички правац...

Ристо Ратковић, 1950

Дединац је своје песничко стваралаштво развијао у надреализму остајући упорно у његовим поетским, идејним и интелектуалним деформацијама и тада када је напредна књижевност прожета револуционарним снагама из народа

осудила све декадентне појаве у литератури. Овај песник који је и по своје унутрашњем животу био у борбеним редовима свога народа није могао у рат ући са осећањем да је у мрежама.

Поезија Милана Дединца показује његову велику изолованост од догађаја које је преживљавао његов народ за време рата, његову дубоку усамљеност и трагичност те усамљености у којој су замрачени сви животни видици. То је случај одвојеног интелектуалца кога су вихори ратних догађаја сурово бацили смућеног на беспућа. Због тога у песмама Милана Дединца не можемо наћи праву слику заробљеничког логора под стражом фашизма, ни човека у том логору.

Велибор Глигорић, 1948

При сваком критичко-историјском успостављању неких великих тековина у српској литератури Дединац се нађе на линији Бранко Радичевић – Дис – Црњански – (једним делом улази ту Растко Петровић из *Откровења*) – Десимир Благојевић – и у наше доба Стеван Раичковић, Божидар Тимотијевић ... Кад се – без обзирања на припадност покрету, младост, интенције, колебања – погледа оно што је као Дединчева песма реализовано, она константа... константа руска, словенска, мека и женска, заиста доминира. Управо њоме Дединац се приближава кругу наших такозваних "чистих лиричара", песницима осећања који ипак припадају зони конкретног живота, емпиријског и здраворазумског, и сви од реда су завереници музике нашег језика, његове мелодије отегнуте, крхке и доста разбољене.

Света Лукић, 1966

A rectangular box containing a handwritten signature in cursive script, which appears to read "Milica Đedinc".

ДЕЛА

1. Вартоломејска ноћ : дидактично епска поема / Милан Дединац. У: Путеви. - Год. 1, бр. 1 (јануар 1922.), стр. 7-8.
П Ш 709
2. [Хоће ли сванути дани...] / Милан Дединац. У: Сведочанства. - Год. I, бр. 4 (21. децембар 1924), стр. 1-2.
П П 459
3. Pesma koju peva usamljeni putnik / Milan Dedinac. У : Pečat. God. I, br. 5-6 (1939), str.305-330.
Марић П П 7017/1939
4. U traganju za izgubljenim detinjstvom / Milan Dedinac. У : Pečat. God. I, br. 3(1939), str. 169-172.
Марић П П 7017/1939

5. Nerazumevanje dialektike / Milan Dedinac, Koča Popović, Marko Ristić. У: Nadrealizam danas i ovde. - God. II, br. 3 (juni 1932), str. 1-14.
П Ш 827
6. Jedan čovek na prozoru / Milan Dedinac. - Beograd : [s. n.], 1937. - [16] str., [1] list s tablom
Ш 13253
7. Jedan čovek na prozoru / Milan Dedinac. У: Naša stvarnost. - br. 9-10 (septembar 1937), str. 108-116.
Р I 223

8. Песме из дневника заробљеника број 60211 / Милан Дединац. – Београд : Просвета, 1947. – 59 стр.
Ш 16737
9. Три режије Бојана Ступице / Милан Дединац. У: Књижевност. - Год III, св. 7-8 (јули-август 1948), стр. 526-535.
П II 807
10. Позоришне хронике / Милан Дединац. - Београд : Просвета, 1950. - 194 стр.
П 1879
11. Maslina u jesen / Milan Dedinac. У: Сведочанства. - God. I, br. 1 (22. marta 1952.), str. 5.
П II 150, Р III 459

12. Iz beležaka jednog dramaturga / Milan Dedinac. У: Сведочанства. - God. I, br. 4 (6. maja 1952), str. 12.
П III 709
13. Shakespeare u prevodu / Milan Dedinac. У: Сведочанства. - God. I, br.8 (29. juna 1952), str. 4.
П II 150, Р III 459
14. Zabeleške o repertoaru / Milan Dedinac. У: Jugoslovensko dramsko pozorište Beograd. - Beograd : Jugoslovensko dramsko pozorište, 1953. - Str. 6-9.
IV 734
15. Zorilo i noćilo pevaju... : 1923-1925 / Milan Dedinac. У: Delo. - God. II, br. 5 (maj 1956), str. 508-519.
П II 372

16. Predgovor knjizi "Od nemila do nedraga" / Milan Dedinac. U: Delo. - God. II, knj. 3, br. 4 (april 1956), str. 345-378.
II 372
17. Rastko Petrović / Milan Dedinac. U: Delo. - God. II, knj. 3 (novembar 1956), str. 1496-1503.
II 372
18. Od nemila do nedraga / Milan Dedinac. - Beograd : Nolit, 1957. - 312 str., [6] listova s tablama
III 12020
19. Prevedeno sa uspomena / Milan Dedinac. U: Delo. - God. VI, knj. 7, sv. 1 (april 1960), str. 396-414.
II 372
20. Песме из дневника заробљеника број 60211 / Милан Дединац. – Београд : Просвета, 1964. – 93 стр.
IV 3152
21. Позив на путовање / Милан Дединац. – Београд : Просвета, 1965. – 332 стр.
Марић II 7804
22. О стављању првог Шекспира на репертоар Југословенског драмског позоришта / Milan Dedinac. U: Dvadeset godina rada Jugoslovenskog dramskog pozorišta. - Beograd : Jugoslovensko dramsko pozorište, 1968. - Str. 12-13.
III 26966
23. Ноћ дужа од снова / Милан Дединац. - Нови Сад : Матица српска ; Београд : Српска књижевна задруга, 1972. - 390 стр.
II 51538
24. Sabrane pesme / Milan Dedinac. - Beograd : Nolit, 1981. - 322 str.
II 81733
25. Трава у сну и на јави / Милан Дединац. У: Антологија српске поезије / приредио Слободан Глумац. - Букурешт : Критерион, 1983. - Стр. 361-362.
III 87169
26. Песме раног устајања / Милан Дединац. У: Антологија српске поезије / приредио Слободан Глумац. - Букурешт : Критерион, 1983. - Стр. 365-368.
III 87169
27. Unosno mesto A. N. Ostrovskog / Milan Dedinac. U: Dimitar Kjostarov / priredio Petar Marjanović. - Novi Sad : Sterijino pozorje : Akademija umetnosti, 1989. - Str. 150.
III 95263

28. Зашто ме узносиш / Милан Дединац. У: Избор песама за средњи узраст. - Нови Сад : Савез аматерских позоришних друштва Војводине, 1990. - Стр. 30.
IV 19359
29. Окована визија / Милан Дединац. У: Избор песама за рецитаторе старијег узраста. - Нови Сад : Савез аматерских позоришних друштва Војводине, 1990. - Стр. 37-38.
IV 19358
30. Вартоломејска ноћ : (дидактично епска поема) / Милан Дединац. У: Избор песама за рецитаторе старијег узраста. - Нови Сад : Савез аматерских позоришних друштва Војводине, 1990. - Стр. 38-39.
IV 19358
31. Na grani nijednog gnezda / Milan Dedinac. U: Majka. - Novi Sad : Književna zajednica Novog Sada, 1990. - Str. 43-44.
II 413198
32. "Дневник о Чарнојевићу" од Милоша Црњанског / Милан Дединац. У: Авангардни писци као критичари. - Нови Сад : Матица српска ; Београд : Институт за књижевност и уметност, 1994. - стр. 217-221.
III 411041
33. Неколико Глембајевих на београдској позорници / Милан Дединац. У: Авангардни писци као критичари. - Нови Сад : Матица српска ; Београд : Институт за књижевност и уметност, 1994. - стр. 230-233.
III 411041
34. Шлеско бденије / Милан Дединац. У: Песници о Србији / [приредио] Раша Перић. - Нови Сад : Папирус, 1995. - Стр. 140.
II 424397
35. 25. јул 1941. / Милан Дединац. У: Српска љубавна поезија / приредила Владислава Косијер. - Сремски Карловци : Каирос, 1997. - Стр. 166-168.
I 30045
36. Јавна птица / Милан Дединац. - [Б. м.] : Марсиас, [б. г.], - [16] стр.
МарићIV 7004
37. Упамти / Милан Дединац. У: Међу јавом и међ сном. Књ. 1, Цветник. - Рума : Српска књига, 2002. - Стр. 131.
II 450633/1

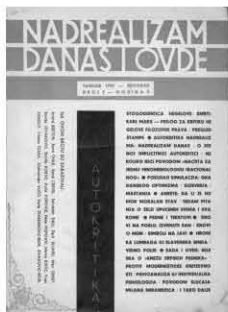
ПРЕВОДИ И ПРЕДГОВОРИ

38. Федра / Жан Расин. - Београд : Просвета, 1954. - 156 стр., [7] листова с таблама
I 2028, МарићI 7006
39. Оно што је живо и оно што је мртво--- : варијације на тему Бранко Радичевић / Милан Дединац. У: Руковет / Бранко Радичевић. - Нови Сад : Матица српска ; Београд : Српска књижевна задруга, 1963. - Стр. 7-39.
II 433290
40. Од немила до недрага / Милан Дединац. У: Песме / Растко Петровић. - Сремски Карловци : Каирос, 1997. - Стр. 190-192.
I 43231

ЛИТЕРАТУРА

41. Милан Дединац / Растко Петровић. – У : Сведочанства. –Год. I, бр. 4, (21. децембар 1924), стр. 12-16.
II 459
42. Милан Дединац : песме из дневника заробљеника број 60211. У: Књижевност. - Год. III, св. 11 (новембар 1948), стр. 751-755.
II 807
43. Песма о песми / Р. Ратковић. У: Летопис Матице српске. – Год. 126, књ. 366, св. 4 (1950), стр. 324.
II 951, ПМС II 1
44. Милан Дединац : поводом књиге Јавна птица / Душан Матић. У: Анина балска хаљина / Душан Матић. - Београд : Српска књижевна задруга, 1956. - Стр. 109-111.
II 428465
45. Поводом поеме Један човек на прозору / Душан Матић. У: Анина балска хаљина / Душан Матић. - Београд : Српска књижевна задруга, 1956. - Стр. 112-113.
II 428465
46. Милан Дединац / Растко Петровић. У: Избор. 1, 1919-1924 / Растко Петровић. - Нови Сад : Матица српска ; Београд : Српска књижевна задруга, 1958. - Стр. 389-394.
II 433383/1
47. Pesničko delo Milana Dedinca / Pavle Zorić. U: Kritički eseji / Pavle Zorić. - Titograd : Grafički zavod, 1962. - Str. 47-56.
II 22202

48. Slovo o Milanu Dedincu / Milosav Mirković. U: O estetici, o etici, o tici / Milosav Mirković. - Novi Sad : Progres, 1962. - Str. 94-108.
II 22622
49. O pojavi nadrealizma / Rastko Petrović. U: Delo. - God. IX, knj. 9, br. 3 (1963), str. 376-378.
PII 372
50. O поезији Милана Дединца / Марко Ристић. У: Борба. - (31. децембар 1963. и 1. и 2. јануар 1964), стр. 12.
PIV 508
51. O поезији Милана Дединца и о нашој младости / Марко Ристић. У: Позив на путовање / Милан Дединац. - Београд : Просвета, 1965. - Стр. 7-57.
МарићII 7804
52. O поезији Milana Dedinca / Sveta Lukić. U: Polja. – God. 12, br. 98 (okt. 1966), str. 1-2.
PIII 1114
53. Milan Dedinac / Marko Ristić. U: Pristustva / Marko Ristić. - Beograd : Nolit, 1966. - Str. 29-84.
II 32979/1

54. Милан Дединац : поводом књиге Јавна птица / Душан Матић. У: Књижевност између два рата. Књ. 2. - Београд : Нолит, 1966. - Стр. 139-141.
II 27745/8
55. Поводом поеме Један човек на прозору / Душан Матић. У: Књижевност између два рата. Књ. 2. - Београд : Нолит, 1966. - Стр. 142-143.
II 27745/8
56. Milan Dedinac - pozorišni animator / Jovan Ćirilov. U: Dvadeset godina rada Jugoslovenskog dramskog pozorišta. - Beograd : Jugoslovensko dramsko pozorište, 1968. - Str. 26-27.
III 26966

57. Милан Дединац / Петар Милосављевић. У: Традиција и авангардизам / Петар Милосављевић. - Нови Сад : Матица српска, 1968. - Стр. 64-79.
II 37170
58. Milan Dedinac / Zoran Petrović. - Beograd : Rad, 1968. – 24 str.
I 21061
59. Posle smrti Milana Dedinca i André Bretona / Marko Ristić. U: Svedok ili saučesnik / Marko Ristić. - Beograd : Nolit, 1970. - Str. 228-287.
II 44313
60. Dolazak iz priviđenja / Milivoje Marković. U: Haos i poplava svetlosti / Milivoje Marković. - Zagreb : "August Cesarec", 1972. - Str. 33-47.
II 51696
61. Lirska vizija u knjizi Milana Dedinca Od nemila do nedraga / Radovan Vučković. U: Književne analize / Radovan Vučković. - Sarajevo : Zavod za izdavanje udžbenika, 1972. - Str. 176-194.
II 49848
62. Јавна птица / Милосав Мирковић. У: Сви моји песници / Милосав Мирковић. - Београд : Нолит, 1973. - Стр. 115-125.
II 54737
63. Песник у ноћи дужој од снова / Света Лукић. У: Савремена поезија / приредио Света Лукић. - Београд : Нолит, 1973. - Стр. 245-263.
II 5089/9
64. Поводом књиге Милана Дединца / Душан Матић. У: Нова Анина балска хаљина / Душан Матић. - Београд : Нолит, 1974. - Стр. 56-58.
II 57627
65. Pjesnik Milan Dedinac / Hanifa Kapidžić-Osmanagić. U: Suočenja / Hanifa Kapidžić-Osmanagić. - Sarajevo : Svjetlost, 1976. - Str. 23-28.
II 65661
66. "Јавна птица" Милана Дединца / Милица Николић. У: Десет песама: Вучо, Матић, Дединац, Ристић, Давичо / Милица Николић. - Београд : "Вук Караџић", 1978. - Стр. 80-88.
II 73197

67. Трава у сну и на јави / Милица Николић. У: Десет песама: Вучо, Матић, Дединац, Ристић, Давичо / Милица Николић. - Београд : "Вук Караџић", 1978. - Стр. 89-98.
II 73197
68. Crnogorski motivi Milana Dedinca / Božo Milačić. У: Crnogorske književne teme / Božo Milačić. - Titograd : Pobjeda, 1979. - Стр. 207-221.
II 82298
69. Milan Dedinac / Radomir Konstantinović. У: Биће и језик. 2 / Radomir Konstantinović. - Београд : Prosveta : Rad ; Novi Sad : Matica srpska, 1983. - Стр. 91-181.
III 78388/2
70. Disova Tamnica i Dedinčeva varijanta ove pesme / Petar Milosavljević. У: Реč и корелатив / Petar Milosavljević. - Београд : Nolit, 1983. - Стр. 195-222.
II 89255
71. Dedinčeva pesma "Moli plamen - golubove" / Petar Milosavljević. У: Реč и корелатив / Petar Milosavljević. - Београд : Nolit, 1983. - Стр. 238-253.
II 89255
72. Дединчева поезија - покушај одређења поетике имагинарног / Бранка Новаковић. - [Б. м. : б. и., 1986]. - Стр. 165-173
П. о.: Научни састанак слависта у Вукове дане; 16, Београд, Нови Сад, Тршић, 1986.
III 90844
73. Милан Дединац у ноћи дужој од снова / Света Лукић. У: Ствараоци и критичари / Света Лукић. - Крагујевац : Светлост ; Аранђеловац : Напредак, 1986. - Стр. 23-47.
II 97388
74. Sunčani slogovi Milana Dedinca / Milosav Mirković. У: Eсеји од nemira / Milosav Mirković. - Београд : Književne novine, 1987. - Стр. 83-94.
II 406204
75. Песничко путовање Милана Дединца / Тиодор Росић. У: Поезија и памћење / Тиодор Росић. - Горњи Милановац : Дечје новине, 1988. - Стр. 50-54.
II 407686

76. Милан Мима Дединац / Ерих Кош. У: Одломци сећања, писци / Ерих Кош. - Београд : Просвета ; Будва : Медитеран ; Нови Сад : Матица српска, 1990. - Стр. 106-112.
 П 419672
77. *Rekvijem za Milana Dedinca / Sreten Perović. У: Ogledi i eseji / Sreten Perović. - Nikšić : Univerzitetska riječ, 1990. - Str. 135-138.*
 П 412443
78. Милан Дединац : "Један човек на прозору" / Милоје Чиплић. У: Авангардни писци као критичари. - Нови Сад : Матица српска ; Београд : Институт за књижевност и уметност, 1994. - стр. 364-366.
 Ш 411041
79. Поводом књиге Милана Дединца / Душан Матић. У: Авангардни писци као критичари. - Нови Сад : Матица српска ; Београд : Институт за књижевност и уметност, 1994. - стр. 436-437.
 Ш 411041
80. Милан Дединац као позоришни критичар / Света Лукић. У: Позоришни критичари. - Нови Сад : Стеријино позорје, 1997. - Стр. 118-121.
 Ш 421334
81. Дурмиторски вијенац Милана Дединца / Миро Вуксановић. У: Дурмиторски зборник 2. - Жабљак : Општина ; Цетиње : Штампарија Обод, 1997. - Стр. 147-152.
 Ш 420435
82. Тринаест пред поноћ / Јован Јањић. У: НИН. - бр. 2707 (14. новембар 2002), стр. 38-39.
 П фол 547, КМП 203

ФОТОГРАФИЈЕ И ФАКСИМИЛИ

83. Милан Дединац
84. Десанка Максимовић, Александар Вучо, Милан Дединац, Иво Андрић и Душан Матић на Калемегдану
85. Уметнички колектив Југословенског драмског позоришта
86. Колаж Марка Ристића *Quel est ce mort?*, 1934-1936
87. Текст посвете Милана Дединца Сретену Марићу у књизи *Позив на путовање*, Београд, 26. новембар 1965. године

МИЛАН ДЕДИНАЦ
1902 - 1966

Издавач

Библиотека Матице српске
Нови Сад
Матице српске 1

Уредник

Миро Вуксановић

Аутори Каталога

Ксенија Светличих и Слађана Субашић

Припрема

Ксенија Светличих
Оливера Михајловић

Умножавање

Станислава Дрековић

Повез

Милорад Родић

Тираж

60 примерака